

Tema bebyggelsekvalitet

I november 2000 genomfördes ett nordiskt forskarsymposium i Stockholm. Temat var bebyggelsekvalitet. Avsikten med symposiet var att kartlägga metoder och teorier för beskrivning, analys och bedömning av bebyggelsekvalitet, både hos befintlig och planerad bebyggelse och att reflektera över forskningsområdet och begreppet bebyggelsekvalitet.

Närmare tjugo bidrag lämnades in till symposiet och de diskuterades i tre parallella workshops av det trettiotal nordiska forskare som deltog. Uppdelningen grundades på att bidragen kunde grupperas i tre olika teman. En workshop behandlade själva kvalitetsbegreppet, en andra kvalitet i bostäder och bostadsbyggande, och en tredje, slutligen, var inriktad på kvalitet i samband med projektering och planering.

Många av bidragen till symposiet har sedan bearbetats för att publiceras. Fyra artiklar på temat bebyggelsekvalitet presenteras i detta nummer av Nordisk Arkitekturforskning. Ytterligare artiklar på temat kommer i senare nummer.

De fyra artiklar som presenteras här täcker in symposiets alla tre teman. Magnus Rönns bidrag behandlar själva kvalitetsbegreppet där han urskiljer tre olika teorier om kvalitet. Enligt den första teorin är kvalitet bestående och eviga värden; det finns en stabil kärna av fasta värden, omgiven av mera tidsbundna och skiftande. Den andra teorin betraktar kvalitet som resultatet av en bedömning och sammanvägning av positiva och negativa aspekter; som på en våg. Den tredje teorin, slutligen, identifierar olika nivåer av kvalitet – fysiska, upplevda och värderade egenskaper – och förutsätter att jämförande kvalitetsbedömningar görs på samma nivå.

Jesper Steen presenterade en text för diskussion i symposiets workshop om kvalitet i projekteringsprocessen. Artikeln är grundad på empiriska undersökningar av kontorsarbetsplatser. I fokus står relationen mellan de argument som framförs för en viss utformning av det byggda och vad som blir det faktiska resultatet. En ökad medvetenhet hos projektörerna om relationen mellan olika slags verksamheter och rumslig organisation skulle tillföra kvaliteter.

Från samma workshop kommer Kaj Granaths text om lokala byggnadsordningar och maktfördelning. Här är frågan om hur bebyggelsens kvalitet kan styras belyst i ett historiskt perspektiv.

Mauritz Glaumann och Ulla Westerberg redogör i sin artikel, som ventilerades i den tredje workshopen, för hur byggnaders miljöeffekt kan värderas. Här tillämpas "vågteorin" för kvalitet genom att olika egenskaper viktas och värderas.

Detta nummer av Nordisk Arkitekturforskning trycks med bidrag från Letterstedtska föreningen.

Temaredaktionen
Jan Eriksson och Rolf Johansson